

Stand van *Ons bos* Zaken

'Stand van *Ons bos* Zaken' is een 7-delige serie van Conservation International Suriname (CI-S), Amazon Conservation Team Suriname (ACT-S) en Tropenbos International Suriname. Doel is het Surinaamse publiek informeren over de stand van zaken van onze natuur. Als samenleving moeten we keuzes maken hoe wij omgaan met onze natuurlijke rijkdom. De periode 2020-2025 wordt daarvoor cruciaal. Waar een autoriteit stelt dat het beheersbaar is, slaat de milieuactivist luidkeels alarm. Deze serie

wil gebalanceerd informeren, gebaseerd op bestaande data. Als stof voor een 'Natuurdebat' in 2021. Ook opdat de regering het bos hoog op haar agenda zet. Alle Surinamers moeten aan het debat kunnen deelnemen. Deze serie draagt bij aan basiskennis. Opdat u niet alleen de (alarm)klok hoort luiden, maar ook weet waar de klepel hangt. Deel 6: Jongeren over de serie.

In deze aflevering komen vijf jonge Surinamers aan het woord die vooraanstaand betrokken zijn bij (jongeren)organisaties, die werken aan jong leiderschap en maatschappelijke betrokkenheid. Wat hebben zij opgestoken van de cijfers en bevindingen in deze serie en wat zijn hun aanbevelingen?

Nicoline Abauna (25)
Junior Chamber International Suriname

▼“Het ziet er niet echt rooskleurig uit voor ons bos, vooral waar het betreft bosdegradatie. Er worden tonnen rondhout verscheept naar Azië. Als wij niet duurzaam te werk zullen gaan en niet investeren in lokale productiebedrijven, zal de biodiversiteit afnemen. We spreken trots van 93 procent bosbedekking van ons land, maar wat voor zin heeft het als de kwaliteit hard achteruitgaat.

De illegale goudwinning zorgt niet alleen voor enorm veel kwikvervuiling in de leefgemeenschappen stroomafwaarts maar ook in gebieden die geheel niet in de buurt van een rivier zijn omdat het atmosferisch gebeurt. Daar keek ik van op.

Kwikgebruik wordt meestal gelinkt aan porknokkers, maar die worden ondersteund door mensen met veel geld en tentakels overall. Corruptie is een heel groot probleem. Als zelfs op het Brownsberg Natuurpark concessies worden uitgegeven, dan is dat de enige verklaring hiervoor. Er is een nieuw ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu dat beter beleid zal moeten maken met duidelijke wetten, die daadwerkelijk uitgevoerd en gehandhaafd moeten worden. Anders heeft het geen zin.

Goud en hout zijn echt waardevolle producten; velen willen zo snel en makkelijk mogelijk geld ermee verdienen. Dit aspect samen met onvoldoende werkgelegenheid in het binnenland zorgt voor de stijgende illegaliteit in ons bos.

De doorsnee Surinaamse jeugd is niet echt geïnteresseerd in wat er gebeurt met het milieu. Er moet meer gerichte informatie komen waarbij samengewerkt wordt met influencers. Ook moet het schoolcurriculum worden aangepast. Maar dan wel echt een interactief vak waarbij kinderen om zich heen gaan kijken, zodat ze een goed beeld krijgen. Deze serie is vooral voor wie ernaar op zoek gaan. Maar om de connectie met jongeren te maken, moet de informatie in een ander jasje worden gestoken: korte, pakkende animaties en interactieve hapklare brokjes.

Voor nu staan we op oranje wat ons bos betreft maar met de juiste mensen op de juiste plaatsen kunnen we het terugbrengen naar groen.”

Darren Sarijoen (23)
Rotaract Club of FRESH

▼“Opmerkelijk is dat door de jaren heen zoveel onderzoeken zijn geweest maar dat niets met de bevindingen wordt gedaan. Dat komt omdat de politieke wil er niet is en door te weinig continuïteit van beleid. Waarschijnlijk zijn belangen die spelen te groot en leidt veel corruptie ertoe dat er maar geen oplossing komt. De onderzoeken hebben immers oplossingsmodellen voorgedragen.

We moeten sowieso ons bos behouden, want er is heel veel economische voordelen uit te halen. Er zijn andere duurzame manieren om onze economie te kunnen versterken met het bos. Houtkap is goed maar het moet duurzamer geschieden. Ook moet meer en betere controle worden uitgevoerd op illegale houtkap.

Met meer educatie en voorlichting in de lokale gemeenschappen, zal men daar minder geneigd zijn over te gaan tot illegaal kappen of mijnen. Maar ook als er andere werkgelegenheid is, zoals ecotoerisme en voedselproductie uit het bos. Momenteel verdienen we veel aan goud en aardolie; dat geld moet worden geïnvesteerd in duurzamere verdienmodellen.

Jongeren moeten meer betrokken worden bij beleidsbesluiten want het is onze toekomst. Maar als we onvoldoende bewust zijn van de schadelijke gevolgen van kwik en ontbossing, dan zullen we ook onvoldoende opletten bij onze keuzes voor beleidsmakers. Er moet veel meer milieu-awareness zijn op scholen als onderdeel van het curriculum. Er zijn milieustudenten die erg gepassioneerd zijn maar aangeven dat er weinig werkgelegenheid is in die richting, terwijl we hun kennis goed kunnen gebruiken.

Dit jaar zijn we bij de club begonnen om meer aandacht te besteden aan het milieu. We zijn eerst begonnen met een awareness-sessie voor onszelf. We willen ook overgaan tot continuïteit van projecten in meerdere jaren, waardoor ze duurzamer zijn. Ik zal voorstellen dat we een start maken op basis van deze info.”

Kelvin Koniki (25)
Pater Anton Donicie Padvindiers te Latour

▼“De serie is een goede uiteenzetting over de positie van onze bossen. Die staan er redelijk voor en houden heel veel CO2 vast. Dat biedt de mogelijkheid voor Suriname om hiermee koolstofkredieten te verdienen. Zorgwekkend zijn de toenemende illegale houtkap en goudwinning en daarmee bosdegradatie. Er is geen optimale controle en naleving. Dat is alarmerend voor op de lange termijn, willen we blijven behoren tot de landen met een lage ontbossing.

Van de Surinaamse jongeren is 37 procent onder de negentien. Dat is een groot aantal en we zullen de bewustwording onder hen moeten vergroten. Een manier hiertoe is de effecten van klimaatverandering opnemen in het schoolcurriculum. Maar ook door studiefinanciering voor studenten van de richting bosmanagement. Hun deskundigheid zullen we nodig hebben om onze 93 procent bosdekking zoveel mogelijk te behouden.

Maar zonder de politieke wil zal dat niet lukken. De pakkans moet worden vergroot door verscherping van controlemechanismen en de meldingskans door betere monitoring. Daarnaast gaat het om bewustwording van leefgemeenschappen in het binnenland. Er is een nieuwe natuurwetgeving aangenomen, die de mogelijkheid biedt voor aanvraag om zelf een natuurreservaat te beheren en te bewaken. Het is belangrijk om het traditioneel gezag dit voor te houden.

Er zijn bedrijven die vanuit 'maatschappelijk verantwoord ondernemen' extra budget hebben om de natuur te koesteren. Maar men moet ook streven naar creëren van gedeelde waarden. Bijvoorbeeld dat Rosebel zich niet alleen richt op Brokopondo maar de gehele wereld: hoe kan je de bedrijfsexploitatie op milieuvriendelijke wijze doen? Dat is veel duurzamer.

Een natuurdebat is sowieso belangrijk. Maar het moet niet daarbij blijven. We moeten ook beleidsmakers kunnen bewegen richting verandering te gaan. Vanuit onze organisatie gaan we zeker jongeren mobiliseren en interesseren hiervoor.”

Maaïke Jaachpi (28)
ACT station coordinator
Sipaliwini Savanna

▼“Ik maak mij zorgen om ons bos. Wij inheemsen moeten opkomen voor onze grondenrechten zodat wij onze leefgebieden kunnen beschermen. Maar dit is nog niet wettelijk geregeld waardoor we weinig inspraak hebben. Ondertussen gebeurt er veel aan economische activiteiten in onze leefgebieden, al of niet illegaal. Het is van groot belang dat onze grondenrechten erkend worden, zodat we buitenstaanders tot verantwoording kunnen roepen.

Onze granman Asongo Alalaparoe van de Trio is het Sranantongo en Nederlands niet zo machtig. Vaak wordt het traditioneel gezag uitgenodigd zonder tolk. Dan vallen allerlei mooie en moeilijke woorden en tekenen dorpsbestuurders voor iets, zonder alles te hebben begrepen.

Wij zijn afhankelijk van het bos. Het is voor ons als een supermarkt: we jagen, vissen en planten er. En schoon water is belangrijk voor drinken en baden. Dus als we horen over houtkap en goudwinning, dan raken we bezorgd. Ik werk in gebieden waar er nog geen problemen zijn zoals aan de vervuilde Tapanahonierivier. Bewoners aan de Sipaliwini zijn heel afwijzend als het om goudwinning gaat.

Sommige jongeren vragen zich af waarom ook wij niet aan goudwinning en houtkap doen. Weer anderen beseffen: nee, als je eenmaal daarmee begint, verliezen we alles, nemen anderen ons leefgebied over en worden we verjaagd. Jongeren trekken sowieso weg omdat er geen werkgelegenheid is en gaan elders in de goudvelden werken.

Veel jongeren willen iets in ecotoerisme doen. Maar ook andere duurzame projecten zijn een oplossing, zoals wij van ACT bezig zijn met een honingproject. Dat komt uit de natuur zelf. Zulke projecten kunnen duurzaam worden opgezet zonder verlies van bomen. Nu genieten wij nog van het bos maar als dit zo doorgaat, zullen onze kinderen en kindskinderen niet ervan kunnen genieten zoals wij.”

Dana Maria Artist
Global Shapers Paramaribo

▼“Op zich heb ik geen nieuwe inzichten verkregen, maar zaken zijn mij wel duidelijker geworden. Het is interessant dat Conservation International Suriname stelt dat, wanneer een natuurreservaat onbeheerd blijft, er juist illegale praktijken gebeuren. Het leek mij ook al beter om de lokale gemeenschappen de ruimte te geven om hun duurzame activiteiten te ontplooiën.

Controle op het bos hoeft trouwens niet meer op de ouderwetse manier, waarbij er veel veldwerkers nodig zijn. Met nieuwe technologieën kan controle grotendeels op afstand worden gepland en uitgevoerd.

Het is verrassend dat niet houtkap de grote boosdoener is van ontbossing, maar dat die voor 69 procent wordt veroorzaakt door mijnbouw. De situatie is veel erger dan wij denken. Deze serie is belangrijk maar vaak spreken cijfers niet zoveel. Het grotere publiek bereik je via video's met pakkende beelden, social media, influencers en evenementen. Zeker als het om jongeren gaat.

In Paramaribo kijken we meestal naar het buitenland als het om groene trends gaat.

We kunnen die beïnvloeding voor bewustwording meer vanuit het eigene doen: wat verstaan wij onder groen? En wat zijn wij bereid hiervoor achterwege te laten? Want we praten over het behouden van bos, maar er zijn meer hectares uitgegeven aan concessies dan aan natuurreservaten. Misschien willen we toch niet allemaal groen zijn.

Het is moeilijk om als stadsbewoner het belang van het bos te begrijpen, wanneer het zo ver van ons bed is. Mogelijk zullen wij meer omkijken naar bos, als het meer persoonlijke relevantie heeft. Deze relevantie kan groeien door bijvoorbeeld meer gebruik en erkenning van onze wereldwijd gewilde bosproducten. Maar ook door het binnenlandse toerisme toegankelijker te maken. Zo ontwikkelen stadsmensen een bepaalde ownership; door te ervaren wat er is, ervaren we wat we kunnen verliezen. Immers wordt het lot van het bos vooral gestuurd vanuit de stad.”

Als u vragen heeft over dit artikel kunt u contact opnemen met Els van Lavieren (CI-S) per email: evanlavieren@conservation.org

